

چگونه از اختلافات مذهبی عبور کردیم؟

گفتار زیر، حاصل گفت‌وگوی پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR با آیت الله محمد علی تسخیری درباره اقدامات رهبر انقلاب برای گسترش ایده وحدت جهان اسلام است.

گفتار زیر، حاصل گفت‌وگوی پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR با آیت الله محمد علی تسخیری درباره اقدامات رهبر انقلاب برای گسترش ایده وحدت جهان اسلام است.

به گزارش خبرگزاری مهر، آیت‌الله محمدعلی تسخیری از جمله افرادی است که در طول سال‌های پس از انقلاب اسلامی، به موضوعات مربوط به جهان اسلام علاقه‌مند بوده و کلیه مسئولیت‌هایی هم که در تمام این سال‌ها داشته، مرتبط با همین موضوع بوده است. او اولین رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی بود و پس از آن به دبیرکلی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی منصوب شد. در حال حاضر نیز وی مشاور عالی رهبر انقلاب در امور جهان اسلام است.

اقدامات رهبر انقلاب برای گسترش ایده وحدت جهان اسلام

رهبر انقلاب را می‌توان از طلایه‌داران بزرگ وحدت و تقریب در جهان اسلام دانست. ایشان گام‌های زیادی در جهت خاموش کردن فتنه تفرقه در جهان اسلام و گسترش ایده وحدت و تقریب در بین مذاهب اسلامی اعم از شیعه و سنی برداشته‌اند. البته حضرت آقا صریحاً بیان فرموده‌اند که منظور از وحدت این نیست که شیعه را سنی یا سنی را شیعه کنیم؛ بلکه منظور از وحدت این است که همه مسلمانان احساس کنند جزء یک امت واحد هستند. مسلمانان باید احساس کنند اعتقادات، اصول فقهی، مسئولیت‌ها، وظایف و حقوق همه آن‌ها مشترک است. بنابراین همه باید به‌عنوان امتی واحد علیه چالش‌های امت اسلامی قیام کنند.

بنده سعی می‌کنم در این فرصت کوتاه، فقط رئوس هر کدام از محورها و گام‌ها را بگویم. آن هم صرفاً گام‌هایی که ایشان در زمان رهبری خود برداشته‌اند نه قبل از آن. اگر چه می‌توان از روی این محورها، به دغدغه‌های جهان اسلامی ایشان پی برد.

۱. تأسیس مجمع جهانی تقریب مذاهب

یکی از اولین گام‌های ایشان، تأسیس «مجمع جهانی تقریب مذاهب بود. پیش از این، مجمع دارالتقریب قاهره در دهه‌ی ۴۰ واقعاً موفق بود. دارالتقریب قاهره بر روابط بین شیعه و سنی تأثیر بسیاری گذاشت و انتشار مجله‌ی «رسالة الاسلام» نیز در ۶۰ شماره، در این زمینه کاملاً مؤثر واقع شد. البته باید اضافه کنم که چاپ فتاوی‌ای مذاهب خمس در حج در ایامی که مناسک شیعه ممنوع بود، چاپ کتاب «مجمع‌البیان» مرحوم طبرسی و کتاب «حدیث الثقلین» به تألیف مرحوم آقای وشنوی در قاهره نیز اثرات خوبی بر جای گذاشتند. اما متأسفانه از اوایل دهه‌ی ۷۰ با فوت رهبران شیعه و سنی که در این مسیر خدمت می‌کردند، مجمع دارالتقریب قاهره نیز از فعالیت باز ایستاد.

هیئت‌هایی از سوی رهبر انقلاب برای نجات دادن بعضی از علمای محکوم به اعدام به برخی کشورها اعزام شده‌اند. به برخی از علمای جهان اسلام نیز در مسیر کاری آن‌ها، کمک‌های مالی و سیاسی از سوی رهبر انقلاب صورت گرفته است که خود داستان‌های مفصلی دارد...

اما با تأسیس مجمع جهانی تقریب از سوی رهبر انقلاب، مجدداً یک حرکت جهانی قوی در این‌باره شروع شد و آیت‌الله واعظ‌زاده به‌عنوان اولین دبیرکل از سوی معظم‌له منصوب شدند. شورای عالی مجمع تقریب از شخصیت‌های معروف تقریبی تشکیل شده بود. بعدها تعداد اعضای آن تقریباً به بیش از ۳۰۰ نفر رسید. شورای عالی نیز اثرات خوبی از خود در سطح جهان باقی گذاشته است.

مجمع تقریب هر سال کنفرانس‌های بزرگ وحدت را در گوشه‌گوشه‌ی جهان برپا می‌کند. در این کنفرانس‌ها، علمای شیعه و سنی شرکت می‌کنند. مجمع کتاب‌های زیادی در رابطه با احادیث مشترک، نقاط مشترک بین شیعه و سنی و احکام مشترک نیز منتشر کرده است تا این ایده را نه تنها در سطح جهان اسلام، که در سطح جهان گسترش دهد. یکی از مشوقین اصلی تأسیس و ایجاد دانشگاه تقریب مذاهب نیز حضرت آقا بوده‌اند.

۲. تأکید بر نگارش سند وحدت

گام بعدی ایشان، تأکید بر نوشتن سند وحدت و تقریب بین مسلمانان بوده است. در واقع، رهبر معظم انقلاب اولین طراح این سند بوده‌اند. تقریباً اواخر دهه‌ی شصت، سندی آماده شد که در دفتر مقام معظم رهبری و مدتی نیز در قم، از طرف رؤسای ارگان‌های فرهنگی و علما مورد بررسی قرار گرفت و در اجلاس بزرگ جهانی در تهران، بعد از بررسی سند، تصویب شد. تاکنون ۲۵۰۰ عالم شیعی و سنی زیر این سند را امضا کرده‌اند. امیدوار هستیم بتوانیم آن را در اختیار دیگر مراجع بزرگ شیعه و سنی قرار دهیم و تأیید آن‌ها را نیز بگیریم.

در این سند، مشترکات اسلامی تبیین و به زبان‌های مختلف دنیا ترجمه شده است. حضرت آقا به گسترش زمینه‌های مشترک و آگاهی از آن‌ها توصیه فرموده‌اند. این زمینه‌ها گاهی ۹۰ درصد کل زندگی را شامل می‌شوند. در حقیقت، مشترکات زیاد است و برخی از علمای اهل سنت این مشترکات را به ۹۵ درصد در کل زندگی رسانده‌اند. تقریباً ده‌ها کتاب در رابطه با روایات مشترک، روایان مشترک و نظام‌های مشترک بین مسلمانان منتشر شده است که کلاً ریشه در صحبت‌ها و توصیه‌های حضرت آقا دارند.

۳. توجه به عوامل بیداری اسلامی

گام بعد، بیداری اسلامی است. بیداری اسلامی، هم خود عامل وحدت است و هم نتیجه‌ی وحدت امت اسلامی. در این مورد باید به تأکیدات رهبر معظم انقلاب در سخنرانی‌ها و پیام‌های کلی ایشان به حجاج اشاره کنم. تأکید ایشان همواره بر ابعاد بیداری اسلامی و عوامل تعمیق بیداری اسلامی بوده است. این عوامل شامل آگاهی دادن به علما و جوانان، احیای مقاومت و فداکاری در بین توده‌ی مسلمان و تقویت شعائر اسلامی می‌شود. ایشان راه تقویت این عوامل و تعمیق این بیداری را نیز شناخت دشمن می‌دانند.

حضرت آقا حرکت‌های اخیر بیداری را دقیقاً رصد کرده‌اند و هر جا که لازم دانسته‌اند، خصوصاً در مورد مسائل مصر، هدایت‌کننده و توجیه‌کننده‌ی مسیر بوده‌اند. همین موضوعات نیز سهم زیادی در بیداری اسلامی مردم کشورهای اسلامی داشته است. برخی از فتاوای ایشان اثرات عظیمی در سطح جهان داشته است؛ مثل فتوای تحریم اهانت به صحابه‌ی پیامبر اکرم و امهات المؤمنین. این تحریم اهانت به مقدسات مذاهب مختلف، از طرف شخصیت‌های بزرگ کشورهای جهان اسلام، مورد تشکر و تقدیر قرار گرفت.

البته ممکن است در حال حاضر به دلیل توطئه‌هایی که از سوی نظام سلطه و وابستگان منطقه‌ای آنان در جهان اسلام شده است، بیداری اسلامی تحت الشعاع قرار گرفته و حرکت آن مقداری کند شده باشد، اما به طور قطع حرکت بیداری اسلامی از بین رفتنی نیست؛ زیرا قرآن، حدیث و ایمان به مفاهیم اسلامی، پشتوانه‌های اصلی این حرکت هستند. امیدوار هستیم این توطئه‌ها یکی پس از دیگری از بین بروند و حرکت بیداری اسلامی در سطح جهان اسلام گسترش بیابد. ایجاد دبیرخانه‌ی دائمی بیداری اسلامی و تعیین دبیری برای این دبیرخانه نیز ابتکاری در همین راستا بود که می‌تواند در توسعه‌ی بیداری اسلامی مؤثر واقع شود؛ ضمن اینکه می‌تواند گامی بیشتر در ایجاد وحدت جهان اسلام باشد.

۴. احیای سنت و شخصیت پیامبر اعظم(ص)

یکی از حرکت‌های مهم در رابطه با وحدت، احیای سنت و شخصیت پیامبر اعظم(ص) و ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام است. رسول اکرم(ص) مورد مقبولیت و مشروعیت همه‌ی مذاهب مختلف اسلامی هستند و از همین رو، هر چه بیشتر شخصیت پیامبر اعظم(ص) را برای مسلمانان جهان توضیح دهیم و جهان اسلام با ایشان آشنا شوند، به بیداری اسلامی و وحدت اسلامی، خدمت بیشتری کرده‌ایم.

رهبر انقلاب نیز در طول همه‌ی این سال‌ها به جایگاه ممتاز و ویژه‌ی پیامبر اعظم(ص) به عنوان یکی از مهم‌ترین محورهای وحدت جهان اسلام پرداخته‌اند و حتی یکی از سال‌ها را به نام این بزرگ‌مرد تاریخ بشریت نام‌گذاری کرده‌اند.

۵. ارتباط با علمای جهان اسلام

موضوع بعدی ارتباط و اهتمام به ملاقات و نزدیکی با علمای جهان اسلام است. ملاقات هر ساله‌ی رهبر انقلاب با علمای جهان اسلام و توجیهات وحدتی، تقریبی و نقد کردن مسائل، در اثنای کنفرانس وحدت یا به مناسبت‌های دیگر، کمک بسیاری به آنها و همچنین وحدت جهان اسلام بوده است. حتی جالب است که بدانید در بعضی موارد، هیئت‌هایی از سوی رهبر انقلاب برای نجات دادن بعضی از علمای محکوم به اعدام اعزام شده‌اند. به برخی از علمای جهان اسلام نیز در مسیر کاری آنها، کمک‌های مالی و سیاسی از سوی رهبر انقلاب صورت گرفته است که خود داستان‌های مفصلی دارد.

یادم می‌آید معمولاً بعد از دیدارها، وقتی با این شخصیت‌ها ملاقات می‌کردیم، آن‌ها با شغف از دیدارهای خود با حضرت آقا صحبت می‌کردند و از دیدگاه اصیل وحدتی ایشان تقدیر می‌کردند. حتی برخی از رهبران مسیحی بعد از شنیدن صحبت‌های حضرت آقا در رابطه با لزوم همکاری ادیان در تربیت جوانان، از تأثیر مثبت صحبت‌های ایشان در دل و مسیر زندگی خود برای ما تعریف کردند. ملاقات‌های حضرت آقا با علما، ملاقات‌های موفق بوده است. حتی مقالاتی نیز درباره‌ی ملاقات‌های علمی و حتی ملاقات‌های ادبی ایشان با علما منتشر شده است.

۶. ایجاد اتحادیه جهانی علمای مقاومت اسلامی

یکی از نکات جالبی که حضرت آقا دنبال می‌کنند، ایجاد اتحادیه‌ی جهانی علمای مقاومت اسلامی است. این گام نیز در راستای گسترش روح مقاومت در بین علما و توسعه‌ی بیداری اسلامی بوده است که منتهی به وحدت اسلامی شده و می‌شود.

۷. فتاوای وحدتی آیت‌الله العظمی خامنه‌ای

موضوع دیگر در این باره، فتاوای وحدتی حضرت آقا است. برخی از فتاوای ایشان اثرات عظیمی در سطح جهان داشته است؛ مثل فتوای تحریم اهانت به صحابه‌ی پیامبر اکرم(ص) و امهات المؤمنین. این تحریم اهانت به مقدسات مذاهب مختلف، از طرف شخصیت‌های بزرگ کشورهای جهان اسلام، مورد تشکر و تقدیر قرار گرفت.

[پاسخ به سؤالات شرعی مخاطبان درباره‌ی احکام ارتباط بین صاحبان مذاهب و ادیان]

۸. جلوگیری از عوامل تفرقه

جلوگیری از تحركات تفرقه‌انگیز و فتنه‌انگیز، چه در داخل ایران و چه در خارج ایران نیز همواره از سوی رهبر انقلاب مورد تأکید قرار گرفته است. از همین روی، در داخل کشور، بعضی از برنامه‌های رادیو و تلویزیون، بعضی از مقالات و تألیفات برخی از ناآگاهان در رابطه با گسترش تفرقه و فتنه و همچنین استفاده از نمادهای فتنه‌انگیز که مورد تمسک مغرضان انقلاب قرار گرفته بود، با دستور ایشان حذف شد.

بنده معتقد هستم جلوگیری از تحرکات برخی از گروه‌های جاهل به رهبری مزدوران لازم بوده است، زیرا با این کار و نشر عادات منحرف، خواستار گسترش تفرقه بین شیعه و سنی بوده‌اند. فعالیت‌های تحریک‌آمیز این گروه، نه تنها برای ایران، که برای کل جهان خطرناک بوده است. آن‌ها با این اقدامات، برای تحقق اهداف آمریکا و انگلیس در ایجاد درگیری شیعی و سنی زمینه ایجاد می‌کرده‌اند.

حضرت آقا صریحاً بیان فرموده‌اند منظور از وحدت این نیست که شیعه را سنی یا سنی را شیعه کنیم، بلکه منظور از وحدت این است که همه‌ی مسلمانان احساس کنند جزء یک امت واحد هستند.

ایشان اهانت به مقدسات را از عوامل بزرگ تفرقه می‌دانند و بر آن تأکید می‌فرمایند. البته عامل اصلی را استکبار جهانی می‌دانند. رهبر انقلاب کینه‌ی آن‌ها برای منافع ازدست‌رفته را دلیل تحریکشان برای ایجاد و گسترش تفرقه در جهان اسلام می‌دانند. درباره‌ی عوامل داخلی نیز علمای درباری یا علمایی را که به فکر منافع شخصی بودند، عامل مخرب و دست راست استکبار در تحقق اهداف آن‌ها می‌دانند. ایشان همچنین بر مسئله‌ی تعصب و افراطی‌گری بسیار تأکید می‌کنند. اخیراً در کنفرانس تکفیر، در دیدار علمای قم با حضرت آقا، تأکید ایشان بر مسئله افراطی‌گری و حیل‌های دشمنان وحدت بود؛ حیل‌هایی که برای تحریک مسلمانان علیه یکدیگر به کار می‌برند.

برای مثال، گروه‌های افراطی داعش را رژیم صهیونیستی به وجود آورده است. برپا شدن این رژیم منحوس در قلب جهان اسلام، برای تحریک جهان اسلام و دور نگه داشتن آن از اهداف بزرگ خود بوده است. ایجاد گروه‌های افراطی، تحریک کشورهای اسلامی علیه یکدیگر و مشغول کردن جهان اسلام به مشکلات خود، به این دلیل بوده است تا فکر وحدت و اتحاد علیه استکبار جهانی را از جهان اسلام دور نگه دارند.

در برخی موارد، حضرت آقا با تشکیل هیئتی برای گفت‌وگو با شخصیت‌های جهان اسلام که خودآگاه یا ناخودآگاه در پازل طراحی‌شده از عوامل غربی حرکت می‌کردند، توانستند برخی از این فتنه‌انگیزی‌ها را خاموش کنند یا از گسترش آن جلوگیری نمایند.

۹. عبور از اختلافات مذهبی

جمهوری اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، وحدت و بیداری کل جهان اسلام را مطرح می‌کند و فقط محدوده‌یایران و تشیع را در نظر نمی‌گیرد. شاید بزرگ‌ترین نقش حضرت امام (ره) و رهبر معظم انقلاب، هدایت و رهبری بیداری اسلامی بوده است. در قانون اساسی ایران، درباره‌ی جهان اسلام و اولویت مصلحت امت اسلامی بر مسائل داخلی صحبت می‌شود. در کل، صحبت‌های حضرت امام (ره) و رهبر انقلاب در زمینه وحدت شیعه و سنی، فقط مربوط به داخل کشور نیست؛ تمرکز جمهوری اسلامی بر کل مسلمانان است، نه فقط بر حدود، مذهب یا سرزمین خود.

هدف اصلی انقلاب اسلامی در سیاست خارجه، کمک رساندن به کل مسلمانان جهان است. همین چند وقت پیش بود که آقا در دیدار شرکت‌کنندگان در «کنگره جهانی جریان‌های افراطی و تکفیری از دیدگاه علمای اسلام» فرمودند «ما به توفیق الهی و به فضل الهی از محدودیت مذهبی عبور کردیم. ما همان کمکی را که به حزب‌الله لبنان کردیم که شیعه است، همان کمک را به حماس کردیم و به جهاد کردیم و باز هم خواهیم کرد. ما اسیر محدودیت‌های مذهبی نشدیم؛ ما نگفتیم این شیعه است، این سنی است، این حنفی است، این حنبلی است، این شافعی است، این زیدی است؛ ما نگاه کردیم به آن هدف اصلی و کمک کردیم و توانستیم مشت برادران فلسطینی‌مان را در غزه و در مناطق دیگر تقویت کنیم و ان شاء الله ادامه خواهیم داد.»